

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан
факультету педагогічної освіти
 доц. Герцюк Д.Д.

“30” серпня 2019 р.

Робоча програма навчальної дисципліни

СПЕЦМЕТОДИКА СОЦІАЛЬНО-ПОБУТОВОЇ ОРІЄНТАЦІЇ

Галузі знань	<u>01 Освіта / Педагогіка</u>
Спеціальності	<u>016 Спеціальна освіта</u>
Факультету	<u>педагогічної освіти</u>

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Кафедра спеціальної освіти та соціальної роботи факультету педагогічної освіти Львівського національного університету імені Івана Франка.

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Сидорович Ольга Ігорівна – асистент кафедри спеціальної освіти та соціальної роботи, кандидат психологічних наук.

Обговорено та рекомендовано до затвердження кафедрою спеціальної освіти та соціальної роботи

«_30_»_08_2019 року, протокол № 1

Завідувача кафедри — проф! Островська К.О.

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки спеціалістів за напрямком підготовки 01 Освіта, спеціальністю 016 Спеціальна освіта.

Предметом вивчення навчальної дисципліни є: а) вивчення методичних прийомів викладання СПО дітям з особливостями у розвитку; б) вивчення загально дидактичних методів, прийомів і засобів навчання, які застосовуються для організації навчального процесу соціально побутового орієнтування; в) формування у студентів професійних компетенцій з методики викладання СПО в спеціальній школі для дітей з особливими освітніми потребами.

Міждисциплінарні зв'язки: корекційна педагогіка, спеціальна психологія, методика викладання трудового навчання, методика виховної роботи, методика викладання математики.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістовних модулів:

1. Теоретичні основи викладання предмету «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування».
2. Основи методики СПО для дітей з особливими освітніми потребами.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** викладання навчальної дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» є: забезпечення професійної підготовки вчителів спеціальної школи.

1.2. Основними *завданнями* вивчення дисципліни «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування» є: **методичні:** отримати знання про навчання та виховання дітей з особливими освітніми потребами; опанувати знаннями про різні форми, методи, засоби, прийоми викладання СПО дітям з особливостями у розвитку, що забезпечують творчість та ініціативу в різних видах діяльності; **пізнавальні:** дати поняття про методику викладання СПО як

науку; сформувати у студентів систему теоретичних знань і практичних навичок, необхідних корекційному педагогу у викладанні дисципліни соціально-побутового орієнтування (СПО); **практичні:** з'ясувати труднощі засвоєння курсу учнями спеціальної школи та визначити корекційні прийоми та засоби з їх подолання; виховати звичку самостійно вдосконалювати знання та вміння в області викладання навчальних дисциплін у спеціальній школі.

Згідно з вимогами освітньо-кваліфікаційної програми студенти повинні:

знати:

- правила внутрішнього розпорядку та безпеку праці;
- програму спеціальної школи з СПО і відповідно до програми визначати мету уроку;
- знати систему методів та прийомів роботи з учнями направлену на розвиток усіх сторін СПО учнів з особливими освітніми потребами;
- взаємозв'язок виховного, практичного напрямлення;
- заповнення учбово-методичної документації;

вміти:

- легко вступати в контакт;
- викликати позитивні емоції в процесі спілкування;
- здійснювати самоаналіз педагогічних дій;
- прогнозувати розвиток особистості з орієнтацією на позитивне;
- конструювати оригінальні педагогічно доцільні прийоми взаємодії;
- створювати атмосферу взаємної довіри, поваги, допомоги, співробітництва та співтворчості;
- дотримуватись у своїй діяльності професійно-педагогічних етичних норм;
- підтримувати й формувати сприятливий для успішної педагогічної діяльності соціально-психологічний клімат у колективі;
- попереджати й знаходити ефективні варіанти розв'язання педагогічних конфліктів;
- розвивати у дітей з особливими освітніми потребами моральні почуття (обов'язок, відповідальність за призначену йому роботу, швидкість реакції, повагу до людей похилого віку, повагу до праці та праці інших

людей) і якості особистості (чесність, правдивість, стійкість, здатність подолати свої власні недоліки).

- В результаті вивченого курсу студенти повинні набути вміння самостійно та творчо застосовувати одержанні знання, вміння та навички в своїй майбутній роботі.
- Використовувати дидактичні принципи навчання та професійної підготовки: науковості, доступності, послідовності і т. д. Проводити корекційну роботу як основний спосіб усунення недоліків учнів з особливими освітніми потребами через освіту та СПО.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 120 годин 4 кредити ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи викладання предмету «Спеціальна методика соціально-побутового орієнтування»

Тема 1. Завдання та зміст предмету соціально-побутової орієнтації в корекційних закладах.

Предмет та завдання методики СПО. Місце СПО в системі адаптації розумово відсталих дітей. Значення курсу СПО для побутової орієнтації, зв'язок її з іншими науками. Предмет та завдання методики соціально досягнення освітніх, виховних та корекційно-розвивальних завдань. Принципи побудови та особливості навчальних програм соціально побутової орієнтації для корекційних закладів.

Тема 2. Принципи побудови та особливості навчальних програм з СПО для корекційних закладів.

Особливості засвоєння матеріалу з соціально-побутової орієнтації учнями корекційних закладів, труднощі у формуванні уявлень та психологічні основи

навчання їх СПО. Особливості опанування поняттями. Особливості засвоєння соціально-побутових навичок учнями корекційних закладів. Особливості встановлення та розуміння причинно-наслідкових залежностей під час вивчення курсу СПО.

Тема 3. Методи та прийоми навчання СПО в корекційних закладах.

Позакласна навчально-виховна робота з СПО в корекційних закладах. Організація та методика проведення занять СПО в корекційних закладах. Реалізація загальнопедагогічних і спеціальних принципів, комплексне здійснення завдань навчання, виховання, розвитку і корекції в процесі навчання СПО.

Тема 4. Організація навчання СПО дітей з особливими освітніми потребами.

Форми організації навчання СПО в корекційних закладах. Структура уроків СПО. Типи уроків. Сучасні вимоги до уроків СПО в корекційних закладах. Планування навчального матеріалу СПО. Вимоги до проведення екскурсій на уроках СПО. Урок СПО в корекційній школі. Індивідуальна програма для дітей, які не засвоюють навчальний матеріал за встановленою програмою. Значення позакласної роботи з СПО. Види позакласної роботи в молодших і старших класах. Зміст та методика проведення позакласних занять.

Змістовий модуль 2. Основи методики СПО для дітей з особливими освітніми потребами.

Тема 5. Реалізація загально педагогічних і спеціальних принципів, комплексне здійснення завдань навчання, виховання, розвитку і корекції в процесі навчання розумово відсталих дітей соціально-побутовій орієнтації.

Методи та прийоми навчання дітей з особливими освітніми потребами соціально-побутовій орієнтації. Індивідуальний та диференційований підхід в процесі навчання соціально-побутовій орієнтації. Інструктаж, його особливості

і застосування на уроках соціально-побутової орієнтації. Використання інструкційних карт при плануванні роботи на уроках СПО.

Тема 6. Методика проведення знань з розділу «Особиста гігієна».

Засвоєння правил особистої гігієни, гігієнічних правил поведінки в місцях загального користування. Формування навичок виконання ранкового і вечірнього туалетів. Узгодження діяльності вчителя і вихователя у формуванні вмінь особистої гігієни у дітей з особливими освітніми потребами.

Тема 7. Моделювання реальних ситуацій на уроках СПО.

Вимоги до моделювання реальних ситуацій на уроках СПО. Види сюжетно-рольових ігор та методика їх проведення. Методика вивчення розділів програми СПО. Спілкування як необхідна умова успішної адаптації осіб з інтелектуальними порушеннями у суспільство. Спілкування – важливий чинник вироблення соціальної позиції у дітей з ООП. Правила суспільного співжиття. Навички культури спілкування на прикладі зустрічі та прийому гостей. Формування мовного етикету. ділового спілкування у осіб з інтелектуальною недостатністю.

1. Рекомендована література

Базова:

1. Амонашвили Ш. А. Воспитательная и образовательная функции оценки учения школьников / Ш.А.Амонашвили. – М.: Педагогика, 2001. – 296 с.
2. Антропова М.В. Школьная гигиена / М.В.Антропова. – М. “Медицина” 2011 г.
3. Анцыферова Л. И. Методологические проблемы психологии развития. // Принцип развития в психологии/ Л.И.Анцыферова. – М.: Наука, 2007. – 368 с.
4. Божович Л. И. Проблемы развития мотивационной сферы ребенка. / Л.И.Божович // Избранные психологические труды. – М.: Международная педагогическая академия, 2009. – 212 с.

5. Водзинский Д.И. Семейно-бытовая культура / Д.И.Водзинский. – Минск 1999 г.
6. Воронкова В.В. Воспитание и обучение детей во вспомогательной школе: Пособие для учителей и студентов дефектологических факультетов / Под ред. В.В. Воронковой. М., 1994.
7. Кальченко Е.И. Гигиеническое обучение и воспитание школьников / Е.И.Кальченко. – М. Просвещение 2013.
8. Кольгуненко И.И. Уроки красоты / И.И.Кольченко. – К. Реклама 1978.
9. Л.С. Выготский. То экс—Собр. соч.: В 6—ти т. М.: Педагогика, 1999, т. 1, с. 210—237. 107. ... М.: Изд-во 530 при педфаке 2-го МГУ, 1930, вып. 4, с. 48—61.
10. Дробот Л.С., Мерсіянова Г.М. Соціально-побутове орієнтування учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Г.М. Мерсіянова . – К.: Освіта, 2012р.
11. Дробот Л.С., Видрич Н.І. Соціально-побутове орієнтування для вчителів та учнів допоміжної школи / Л.С. Дробот, Н.І. Видрич . – К.: ІСДО, 1995р.

Допоміжна:

1. Баудиш В. Сущность коррекционно-воспитательной работы во вспомогательной школе./ В. Баудиш // Дефектология. 2005. №3. – с. 42-54.
2. Бгажнокова И.М. Проблемы и перспективы развития коррекционной помощи детям с интеллектуальной недостаточностью /И.М. Бгажнокова// Дефектология.: М., 1999. №1.
3. Бгажнокова И.М., Мусукаева Ф.В. Особенности понимания и использования общекультурных норм поведения умственно отсталыми подростками / И.М. Бгажнокова, Ф.В. Мусукаева // Дефектология.: М., 2001. № 5. – с. 46-54.
4. Дробот Л. Виховання санітарно-гігієнічної культури в учнів допоміжних шкіл-інтернатів/ Л. Дробот // Дефектологія, 2004 № 3.
5. И.Г. Еременко Олигофренопедагогика. – К.: Вища школа, 1985.- 326 с.
6. Малічен О. Організація та методика дослідження самообслуговочої діяльності учнів допоміжної школи / О. Малічен // Дефектологія, 2000 № 1.

7. Методические указания к занятиям СБО во вспомогательной школе// Дефектология, 2005 № 4, 2004 № 2, 2007 № 3.
8. Мищенко О. Удосконалення процесу навчання розумово-відсталих школярів соціально-побутового орієнтування / О. Мищенко //Дефектологія, 2000 № 1.
9. Старцева В. Психологічно-педагогічні особливості соціально-побутового орієнтування дітей-сиріт із ЗПР/ В. 11. Старцева // Дефектологія, 2009 № 2.

Інформаційні ресурси

1. csnukr.in.ua
2. <http://lib.pedpresa.ua>

2. Форма підсумкового контролю успішності навчання: залік.

3. Засоби діагностики успішності навчання

Діагностика знань студентів здійснюється з допомогою усних та письмових опитувань на практичних заняттях, тестувань, письмових контрольних робіт.